

AZ EURÓPAI TALAJVÉDELMI TÁRSASÁG (ESSC) 9. KONGRESSZUSA
 Szeptember 26–28., 2019
 TIRANA, ALBÁNIA

Az Európai Talajtani Társaság (European Society for Soil Conservation) idén Albánia fővárosában, Tiranában (1. ábra), az Agráregyetemen tartotta kilencedik kongresszusát. A kongresszus fő témáját, mottóját így határozták meg: Hogyan segíti az embereket a talajt: Élelmiszertermeléstől az Élet Szolgáltatáig (Soil's Contribution to People: from Food to Life Supporting Services).

1. ábra Kilátás a Tiranai Agráregyetem kollégiumából a Dajti-hegységre. A dékán előadásában elhangzott, hogy az elmúlt évszázadban elvesztették az erdők 30%-át (ahogy a háttérben lévő hegyeken is jól látszik), ami jelentős talajpusztulással járt. Hasonlóan talajdegradációval járt a hegyekből a városba költöző emberek területfoglalása, számos szántó áldozataul esett az illegális beépítéseknek, a képen látható városrész egy jelentős része is szántó volt korábban (Fotó: Centeri Cs., 2019. szept. 24)

Figure 1. Lookout from the Student Center (dorm) of the Agricultural University of Tirana to the Dajti Mountain. As the dean mentioned in his opening presentation, 30% of the forests of Albania was lost in the last century (nicely visible in the mountains in the back) that led to severe soil depletion. Similar scale soil degradation was caused by the people who occupied lands, considerable arable area was lost due to illegal construction of houses, just as well some of those areas that we see in the background (Photo: Cs. Centeri, 24th of September, 2019)

A konferencia során sok szó esett arról, hogy holisztikusabb szemszögből kell vizsgálni a talajt érintő problémákat, interdiszciplináris kutatásokra, és integrált megoldásokra van szükség, amelyek a gyakorlathoz is igazodnak, azt közvetlenül segítik. Ezt tükrözte a konferencia mottója és a meghívott előadók által ismertetett összefoglalók. Majd minden előadásban felmerültek a talajok funkciói és az arra épülő szolgáltatások, amelyeket manapság ökoszisztéma szolgáltatásoknak hívunk.

A konferencia a következő témák köré szerveződött:

1. Talajfunkciók és szolgáltatások kezelése: monitoring és remediáció.
2. Az ökológiai gazdálkodás, az agroökológia és a talajkímélő gazdálkodás talajvédelmi kérdései.
3. Fenntartható tájgazdálkodás a változó környezetben: szemelvények jó gyakorlatokból.
4. Talajművelés nagygazdaságokban, új eredmények a talajvizsgálatban és osztályozásban.
5. Talajdegradáció mentesség és élelmiszerbiztonság.
6. Talajszennyezés különböző léptékben és a remediációs gyakorlatokban.
7. Talajtermékenység és tápanyagutánpótlás.
8. Szénmegkötés a talajban a klímaváltozás elleni védelem és mérséklés érdekében.
9. Kutatásokra alapozott szakpolitika és szabályozás, amely támogatja a talaj ökoszisztéma-szolgáltatásainak megőrzését.
10. Nemzeti és nemzetközi erőfeszítések a talajszolgáltatásokkal kapcsolatos adatok gyűjtése és megosztása kapcsán.

A témákból négy szekciót szerveztek, amelyek a két nap során egymást követően kerültek bemutatásra, ennek nagy előnye volt, hogy a résztvevők minden előadást végighallgathattak. A konferencia megnyitóját megtisztelte az albán agrárminiszter is, és üdvözölte a kutatókat, akik több, mint 20 országból érkeztek a konferenciára. A kongresszust szervező bizottság tagjai a következők voltak: a Tiranai Agráregyetem dékánja, Fatbardh Sallaku; a szervező bizottság elnöke, Pandi Zdruli és az ESSC elnöke, Carmelo Dazzi. Több mint tizenöt országból érkeztek a kutatók, elsősorban Európából, nagy számban Olaszországból, de Japánból is volt meghívott előadó, Takashi Kosaki, a Nemzetközi Talajtani Unió (International Union of Soil Sciences) elnöke, továbbá Közel Keleti országokból is, mint Irán és Izrael. Közép-Kelet Európa is képviselte magát több országból, a magyar delegáción kívül Csehországból és Szlovákiából is érkeztek kollégák.

A konferencián minden szekciót egy meghívott előadó felvezető előadása nyitott meg, elsőként Sybe Schaap professzor (COGEM) beszélt a vízgazdálkodás és talajvédelem összefüggéseiről, majd Edoardo Constantini, (Olasz Nemzeti Agrárakadémia, ESSC titkára) adott elő az ültevénytelepítések körüli talajvédelmi megfontolásokról. A második nap elsőként Ildelfons Pla Sentis emeritus professzort (Lledia Egyetem, Spanyol Talajtani Társaság) hallhattuk, aki a nagyüzemi, ipari mezőgazdaság talajra gyakorolt globális, negatív hatásairól beszélt, a talajok kiszigereléséről, a monokultúrás termesztésről, kiemelve a szója és pálmaolaj előállítás talajromboló hatásáról. Ezt követően, a délutáni, utolsó szekciót José Luis Rubio (az ESSC korábbi elnöke) nyitotta meg, és ismertette a talaj szénmegkötő képességét befolyásoló faktorokat, majd a végén az elmúlt évtized pozitív, ígéretes előrelépéseiről beszélt, amelyek a talajjal kapcsolatban globálisan történtek (Talaj Éve 2015, Talaj Évtizede 2015–2024 stb.). Meglepetés előadó is volt, a korábban említett Takashi Kosaki professzor, a Nemzetközi Talajtani Unió (International Union of Soil Sciences) elnöke, aki csak az utolsó pillanatban tudta biztosítani a szervezőket részvételéről, tőle egy, a szervezet által kidolgozott módszerről hallhattunk, amelyet Afrikában (Burkina Faso és Nigéria) próbálnak bevezetni a mezőgazdaságban a szélrózsió ellen. A módszer lényege, hogy 20-30 méterenként meghagynak néhány méter széles ugarterület-sávokat, és azt 1 évig nem művelik, ezáltal az ugarterületek egyrészt pihentetve vannak, így a következő évben jobb a talajtermékenység; másrészt a mérések szerint a szélrózsió általi talajvesztés 70%-át meg tudják fogni így. A bemutatott vizsgálat szerint a termelékenységre is pozitív hatással van a módszer.

A szekciókat az előadások megvitatása, 20 perces eszmecserek zárták, többek között felmerült a tolerálható éves talajvesztés mértéke, a húsfogyasztás környezeti mérlege, a talajvédelem kérdései Albániában, a betakarítás során felmerülő talajvesztés fontossága, az európai szabályozások és szakpolitikák talajjal kapcsolatos hiányai, a KAP (közös agrárpolitika) támogatások hibái és talajállapotra gyakorolt hatásai.

A konferencián a szóbeli előadások mellett poszterszekció is volt, amelyeket a kávészünetben és az erre kijelölt nap végi szekció adott lehetőséget. Összesen 50 poszter került bemutatásra, 32 szóbeli előadást tartottak (ebből 5 meghívott előadó), elmondható tehát, hogy sűrű szakmai program volt a két nap alatt. Az 50 poszterből a Szent István Egyetem, Környezettudományi Doktori Iskolából érkezett delegációnk (Centeri Csaba, a SzIE-TTI igazgatója, Lyndre Nel és Szilágyi Afréd PhD hallgatók) 5 posztert mutatott be.

A harmadik napra pedig szakmai és kulturális kirándulást szerveztek a résztvevőknek. Elsőként az ország egyik legnagyobb magántulajdonú mezőgazdasági üzemében vehettünk szemügyre egy talajprofil. A gazdaság 85 hektáron gazdálkodik, ami az albán átlagos 1-1,5 hektáros gazdaságméretéhez képest nagygazdaságnak számít. Ebből 12 hektár vegyes gyümölcsös, 6 hektár fóliasátor, a maradék terület pedig szántóföldi művelés alatt áll. A gazdaságot albán befektetők hozták létre, közel 80 embert alkalmaznak, belföldi piacra és exportra is termelnek. A termelésirányító elmondása szerint a melegházi kultúrákat szeretnék

a közeljövőben 11 hektárra növelni és ökológiai művelésbe is szeretnék átállítani területeket, mivel van rá belföldön is igény a turizmus fejlődésével, illetve exportra is lenne lehetőség. A gazdaság bemutatása után részletesen kielemeztük a talajprofil Pandi Zdruli vezetésével, átnéztük szintről szintre, majd a végén az osztályozás kérdése merült fel, hogy a nemzetközi talaj klasszifikáció (WRB) szerint mely kategóriába esne. Alapvetően egy öntéstalajt szemléltettünk meg, amely jelentős agyagtartalommal bír, mély, humuszban gazdag, meszes, rozsdás és glejes, ugyanakkor nagy termékenységű. Az egyik megoldás a besorolásra a következő volt: Calcaric Fluvic Stagnic Cambisol (Clayic, Humic, Protovertic, Protoargic). A FAO (1994) alapján a Calcaric Cambisol (2. ábra) besorolást kapta.

2. ábra A terepi program során megvizsgált talajszelvény képe ásás után (A) és a leírás közben (B)
(Fotó: Centeri Cs. 2019. szeptember 28.)

Helyszín: Ura Gjoles, $41^{\circ} 27' 53,81''$ $19^{\circ} 42' 03,31''$, kb. 550 méterre a Gjole folyótól

Figure 2. The photo of the examined soil profile during the field trip after digging (A) and during its description (B) (Photo: Cs. Centeri, 28th of September, 2019)

Location: Ura Gjoles, $41^{\circ} 27' 53.81''$ $19^{\circ} 42' 03.31''$, approximately 550 meters from the Gjole River

A talajszelvény megvitásával lezárult a szakmai program. Ezt követően délután ellátogattunk Kruja városába, amely a híres albán történelmi személyiség Skander Bég (albán nevén Gjergj Kastrioti) városa és szülőhelye volt. Megnéztük a híres helyi bazárt, majd a Krujai várat és az eseményt egy albán konyhában készült tradicionális ételeket felsorakoztató ebéddel zártuk.

A kongresszus honlapja itt érhető el: <http://9essc.ubt.edu.al/>, a végleges program: <http://9essc.ubt.edu.al/wp-content/uploads/2019/08/A-PROGRAMMA-finale.pdf>, a konferencia absztrakt kötetének adatai: Zdruli, P.; Sallaku, F.; Costantini, E.; Dazzi, C. (szerk.) 2019. Soil's contribution to people: from food to life

supporting services: 9th ESSC International Congress, book of abstracts and field excursion, Napoli, Olaszország: Le Penseur, p. 96.

Szilágyi Alfréd
Ökológiai gazdálkodási mérnök, PhD hallgató
SZIE, MKK, TTI, Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Intézet
Környezettudományi Doktori Iskola